

Національний юридичний університет імені Ярослава Мудрого
Кафедра права Європейського Союзу

С И Л А Б У С

навчальної дисципліни

**«ПРАВОВЕ РЕГУЛЮВАННЯ ВІДНОСИН УКРАЇНИ З
ЄВРОПЕЙСЬКИМ СОЮЗОМ»**

Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський) рівень

Ступінь вищої освіти – бакалавр

Галузь знань – 29 «Міжнародні відносини»

Спеціальність – 293 «Міжнародне право»

Освітня програма/спеціалізація – «Міжнародне право»

Статус дисципліни – за вибором студента

Рік набору – 2017

Викладач – Анакіна Тетяна Миколаївна

доцентка кафедри права Європейського Союзу, кандидатка юридичних наук,
доцентка

Силабус навчальної дисципліни «Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом» для студентів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти галузі знань 29 «Міжнародні відносини» спеціальності 293 «Міжнародне право» спеціалізації «Міжнародне право» міжнародно-правового факультету. Харків: Нац. юрид. ун-т ім. Ярослава Мудрого, 2020. 16 с.

Розробник

Анакіна Тетяна Миколаївна – доцентка кафедри права Європейського Союзу,
кандидатка юридичних наук, доцентка

Гарант освітньої програми

Комарова Тетяна В'ячеславівна – доцентка кафедри права Європейського Союзу,
докторка юридичних наук, доцентка

Затверджено на засіданні кафедри міжнародного права
(протокол № 3 від 7 листопада 2017 р.)

Зміни та доповнення затверджено на засіданні кафедри
права Європейського Союзу
(протокол № 1 від 1 вересня 2020 р.)

Завідувач кафедри

Яковюк Іван Васильович

Дані про викладача

Назва навчальної дисципліни	Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом
Вид навчальної дисципліни	За вибором студента
Викладач	Анакіна Тетяна Микоалівна, доцентка кафедри права Європейського Союзу, кандидатка юридичних наук, доцентка
Контактний телефон	057-704-05-39
E-mail	t.m.anakina@nlu.edu.ua
Консультації	Викладач перебуває на кафедрі відповідно до розробленого графіку індивідуальних консультацій. Вул. Динамівська, 7, ауд. 810.
Онлайн консультації	Ідентифікатор конференції Zoom: 226 010 0873, код доступу: 0f19iF

Анотація навчальної дисципліни

Забезпечення інтеграції України в європейський політичний, економічний, правовий простір з метою набуття членства в Європейському Союзі є ключовою засадою зовнішньої політики нашої держави. З метою практичної реалізації законодавчого пріоритету між Україною та ЄС було укладено низку міжнародних договорів, що регулюють співпрацю сторін, серед яких центральне місце посідає Угода про асоціацію 2014 р.

У межах навчальної дисципліни «Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом» розглядаються актуальні правові питання еволюції двосторонніх відносин; правової природи Угоди про асоціацію 2014 р., а також інших двосторонніх міжнародних договорів; організаційно-правовий механізм співробітництва; процес наближення законодавства України до *acquis* ЄС; механізм вирішення спорів між сторонами. Детально вивчаються особливості співпраці у сфері торговельно-економічного співробітництва, співробітництва у сфері безпеки і оборони, юстиції і внутрішніх справах, енергетики, охорони довкілля, транспорту.

Мета та завдання навчальної дисципліни

Мета навчальної дисципліни – формування цілісної системи професійних знань, умінь, навичок та інших компетентностей здобувачів вищої освіти в специфічному сегменті юридичної практики взаємодії інтеграційного правопорядку із правовою системою України, застосування та тлумачення положень міжнародних угод про співпрацю України та ЄС та національних нормативно-правових актів, прийнятих на їх виконання.

Завдання:

- формування поглибленої системи теоретичних знань (концепцій, доктрин) щодо правового регулювання відносин України та Європейського Союзу;
- розуміння предмету та змісту зобов'язань України на основі Угоди про асоціацію та інших міжнародних договорів з Європейським Союзом;
- засвоєння основних тенденцій правового регулювання відносин України та ЄС у сфері зовнішньої та безпекової політики, юстиції, економіки та окремих секторальних напрямках;
- засвоєння науково-теоретичних підходів, практичних методів, прийомів професійної діяльності у застосуванні міжнародно-правових актів, укладених між Україною та ЄС

та наближенні вітчизняного законодавства до *acquis* ЄС у процесі виконання євроінтеграційних зобов'язань;

- оволодіння інноваційними практиками, юридичною технікою тлумачення актів, що становлять договірно-правову базу відносин України з Європейським Союзом.

Місце навчальної дисципліни у структурі освітньо-професійної програми.

Міждисциплінарні зв'язки

Пререквізити: «Міжнародне публічне право», «Міжнародні економічні відносини», «Історія європейської інтеграції».

Кореквізити: «Універсальні та регіональні системи захисту прав людини», «Право міжнародних організацій», «Право Європейського Союзу».

Постреквізити: «Інституційне право Європейського Союзу», «Право Європейського Союзу в сфері юстиції та внутрішніх справ», «Європейський Союз в міжнародних відносинах».

Мова навчання – українська, англійська.

Очікувані результати навчання здобувача вищої освіти

У результаті засвоєння навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен демонструвати такі **результати навчання**:

РН 1. Демонструвати знання й розуміння сучасних правових доктрин, категорій і принципів щодо співробітництва України та ЄС.

РН 2. Аналізувати вплив історичних подій на розвиток правових відносин України та ЄС.

РН 3. Характеризувати правову природу Угоди про асоціацію між Україною та ЄС, а також інших міжнародних актів, що укладені між сторонами.

РН 4. Визначати особливості інституційного механізму співробітництва України та ЄС.

РН 5. Визначати правовий статус спільних органів, передбачених Угодою про асоціацію між Україною та ЄС та розмежовувати їхні повноваження.

РН 6. Демонструвати розуміння основних засад співпраці України та ЄС за окремими напрямками та надавати висновки щодо виконання сторонами своїх зобов'язань згідно з чинними міжнародними угодами.

РН 7. Аналізувати зміст проєктів нормативних актів та чинного законодавства на предмет відповідності *acquis* ЄС на основі Угоди про асоціацію та інших міжнародних угод сторін.

РН 8. Надавати правову оцінку стану імплементації положень двосторонніх міжнародних угод у правовій системі України.

РН 9. Надавати консультації щодо можливості захисту прав фізичних та юридичних осіб відповідно до чинних міжнародних угод України та ЄС.

РН10. Визначати засоби та пропонувати шляхи розв'язання спорів між Україною та ЄС у зв'язку із застосуванням або тлумаченням положень міжнародних угод.

Розклад занять з навчальної дисципліни для студентів денної форми навчання*

Дата	Теми лекцій	Теми практичних занять	Теми самостійної роботи (есе або
------	-------------	------------------------	----------------------------------

* Особливості тематичної структури навчальної дисципліни для студентів заочної форми навчання визначаються робочою програмою навчальної дисципліни.

			рефератів)
	1. Становлення та розвиток співпраці України з Європейськими співтовариствами та Європейським Союзом		
	2. Правові засади співпраці України та ЄС на сучасному етапі		
	3. Угода про асоціацію між Україною та ЄС як засадничий міжнародний договір двосторонньої співпраці	1. Становлення та розвиток співробітництва між Україною та ЄС <i>Основна література: 4, 7, 15, 16.</i>	Хронологія двосторонніх відносин Україна-ЄС; порівняльно-парвова характеристика Угоди про партнерство і співробітництво 1994 р. та Угоди про асоціацію 2014 р.
	4. Організаційно-правовий механізм співробітництва України з Європейським Союзом	2. Угода про асоціацію між Україною та ЄС як засадничий міжнародний договір двосторонньої співпраці <i>Основна література: 1, 2, 16.</i>	Огляд Звіту про виконання Угоди про асоціацію в Україні за попередній рік

	5. Наближення законодавства України до <i>acquis</i> ЄС	3. Організаційно-правовий механізм співробітництва України з Європейським Союзом <i>Основна література: 12, 13.</i>	Самміти «Україна-ЄС» та їхній вплив на розвиток двостороннього співробітництва
	6. Механізми вирішення спорів між Україною та ЄС	4. Особливості процесу наближення законодавства України до <i>acquis</i> ЄС <i>Основна література: 10, 12, 13.</i>	Регуляторне наближення законодавства: зміст та особливості
	7. Правові засади торговельно-економічного співробітництва України та ЄС	5. Юридична експертиза нормативно-правових актів на предмет відповідності <i>acquis</i> ЄС <i>Основна література: 10, 11, 13.</i>	Методологія здійснення юридичної експертизи Урядовим офісом координації європейської та євроатлантичної інтеграції
	8. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та ЄС	6. Механізми вирішення спорів між Україною та ЄС <i>Основна література: 3, 9, 10, 12, 13.</i>	Арбітраж як засіб вирішення спорів між Україною та ЄС
	9. Співробітництво України та ЄС у сфері безпеки та оборони	7. Правові засади торговельно-економічного співробітництва України та ЄС <i>Основна література: 3, 9, 10, 12, 13.</i>	Захисні заходи торгівлі: поняття, умови та порядок застосування
	10. Співробітництво України та ЄС у сфері юстиції	8. Поглиблена та всеохоплююча зона вільної торгівлі між Україною та ЄС <i>Основна література: 9, 12, 13.</i>	Регіональна конвенція про Пан-Євро-Середземноморські преференційні правила походження 2011 р.
	11. Співробітництво України та ЄС у сфері внутрішніх справ	9. Співробітництво України та ЄС у сфері безпеки та оборони <i>Основна література: 3, 10, 12, 13.</i>	Співробітництво України з Європейською оборонною агенцією
	12. Загальні правові засади співробітництва України та ЄС в енергетичній сфері	10. Співробітництво України та ЄС у сфері юстиції <i>Основна література: 5, 7, 8.</i>	Співпраця України з Європейською організацією з питань юстиції (Євроюст)
	13. Особливості співпраці в основних енергетичних секторах	11. Співробітництво України та ЄС у сфері внутрішніх справ <i>Основна література: 3, 8,</i>	Особливості співпраці України з Європейською агенцією

		10-13.	прикордонної та берегової охорони (FRONTEX)
	14. Співробітництво України та ЄС у сфері охорони довкілля	12. Загальні правові засади співробітництва України та ЄС в енергетичній сфері <i>Основна література: 5, 6.</i>	Європейське енергетичне співтовариство
	15. Загальні правові засади співробітництва України та ЄС у сфері транспорту	13. Особливості співпраці в основних енергетичних секторах <i>Основна література: 5, 6.</i>	Співпраця з питань атомної енергетики
	16. Співробітництво України та ЄС в окремих сферах транспорту	14. Співробітництво України та ЄС у сфері охорони довкілля <i>Основна література: 8, 11, 12.</i>	Співпраця України з Європейською екологічною агенцією
		15. Загальні правові засади співробітництва України та ЄС у сфері транспорту <i>Основна література: 8, 11-13, 14.</i>	Концепція «Відкрите небо» з ЄС. Перспективи укладення Угоди про спільний авіаційний простір між Україною та ЄС
		16. Співробітництво України та ЄС в окремих сферах транспорту <i>Основна література: 8, 11, 12.</i>	Співробітництво України з Європейською залізничною агенцією

Самостійна робота студентів

Самостійна робота студентів здійснюється у таких формах:

- опрацювання нової наукової та навчальної літератури, статистичних даних установ ЄС та органів державної влади України, звітів про виконання міжнародних угод між Україною та ЄС;
- робота над кейсами;
- виконання практичних завдань, самотестування;
- написання есе та рефератів;
- підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей;
- участь у конкурсах студентських наукових праць;
- участь у moot-court з тематики співробітництва України та ЄС;
- підготовка дослідження (проекту) з вузької проблематики із подальшою його презентацією перед аудиторією;
- проходження он-лайн курсів з тематики співробітництва України та ЄС;
- підготовка до практичних занять, колоквиумів та іспиту.

Інформаційне забезпечення навчальної дисципліни

Нормативно-правові акти

1. Договір про Європейський Союз 1992 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
2. Договір про функціонування Європейського Союзу 1957 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_b06#Text
3. Хартія про основоположні права Європейського Союзу 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_524#Text
4. Угода про партнерство і співробітництво між Україною і Європейськими Співтовариствами та їх державами-членами 1994 р. URL: http://zakon4.rada.gov.ua/laws/show/998_012
5. Угода про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої сторони 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_011#Text
6. Регіональна конвенція про Пан-Євро-Середземноморські преференційні правила походження 2011 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/rada/show/984_006-16#Text
7. Угода про визначення загальної схеми участі України в операціях ЄС з врегулювання криз 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_648#Text
8. Угода між Україною та Європейським Союзом про процедури безпеки, які стосуються обміну інформацією з обмеженим доступом 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_750#Text
9. Угода між Україною та Європейським Союзом щодо статусу Консультативної місії Європейського Союзу з реформування сектору цивільної безпеки України (КМСС в Україні) 2014 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_012#Text
10. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про спрощення оформлення віз 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_850#Text
11. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про реадмісію осіб 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_851#Text
12. Меморандум про взаєморозуміння між Урядом України, Урядом Республіки Молдова та Європейською Комісією щодо Місії Європейської Комісії з надання допомоги в питаннях кордону в Україні та Республіці Молдова 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/998_235#Text
13. Угода між Україною та Європейським поліцейським офісом про оперативне та стратегічне співробітництво 2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_001-16#Text
14. Меморандум про взаєморозуміння між Україною та Європейським поліцейським офісом щодо встановлення захищеної лінії зв'язку 2015 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_a12#Text
15. Угода про співробітництво між Україною та Європейською організацією з питань юстиції 2016 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/984_024-16#Text
16. Договір про заснування Європейського енергетичного співтовариства 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_926#Text
17. Угода між Україною та Європейським Співтовариством про певні аспекти повітряного сполучення 2005 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_743#Text
18. Закон України «Про Загальнодержавну програму адаптації законодавства України до законодавства Європейського Союзу» 2004 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1629-15#Text>
19. Закон України «Про засади внутрішньої і зовнішньої політики» 2010 р. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2411-17#Text>
20. План дій Україна – ЄС у сфері юстиції, свободи та безпеки 2007 р. URL: https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/994_956#Text
21. План заходів з виконання Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та ЄС, Європейським співтовариством з атомної енергії і їхніми державами-членами, з іншої

- сторони, затверджений Постановою Кабінету Міністрів України від 25.10.2017 р. № 1106. Офіц. вісн. України. 2018. № 24. Ст. 852.
22. Про Урядовий офіс координації європейської та євроатлантичної інтеграції: Постанова Кабінету Міністрів України від 04.10.2017 р. № 759. Офіц. вісн. України. 2017. № 84. Ст. 2565.
 23. Порядок заповнення та видачі митнецею сертифіката з перевезення (походження товару) EUR.1: Наказ Міністерства фінансів України від 26.12.2017 р. № 1563/31431. Офіц. вісн. України. 2018. № 7. Ст. 286.
 24. Порядок надання та анулювання митницею статусу уповноваженого (схваленого) експортера: Наказ Міністерства фінансів України від 07.10.2014. № 1013. Офіц. вісн. України. 2014. № 100. Ст. 2965.
 25. Регламент Європейського Парламенту та Ради ЄС 2017/1566 про запровадження тимчасових автономних торговельних заходів для України, що передбачені Угодою про асоціацію між Україною та ЄС, від 13.09.2017 р. Офіційний вісник. L 254, 30.9.2017, с. 1–10.
 26. Звіт про виконання Угоди про асоціацію між Україною та Європейським Союзом у 2019 році. URL: http://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/zvit_implementation-2019-4.pdf

Література

Основна література

1. Європейське право: Право Європейського Союзу: підручник: у трьох книгах / За ред. В. І. Муравйова. Київ: Ін Юре, 2015. 312 с.
2. Історія європейської інтеграції від Римської імперії до Європейського Союзу : монографія / під ред. І. В. Яковюка. Київ, 2012. 208 с.
3. Копійка В. В., Шинкаренко Т. І. Європейський Союз: історія і засади функціонування.: посіб. / за ред. Л.В. Губерського. Київ: Знання, 2009. 751 с.
4. Луць Л. А. Європейські міждержавні правові системи та проблеми інтеграції з ними правової системи України (теоретичні аспекти): Монографія. Київ: Ін-т держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, 2003. 304 с.
5. Микієвич М. М. Інституційне право Європейського Союзу у сфері зовнішньої політики та безпеки: Монографія. Львів : Видавничий центр ЛНУ ім. Івана Франка, 2005. 416 с.
6. Муравйов В. І. Правові засади регулювання економічних відносин Європейського Союзу з третіми країнами (теорія і практика) : монографія / В. І. Муравйов. К. : Академ-Прес, 2002. 425 с.
7. Основи права Європейського Союзу : підручник / [Л. І. Адашис, Т. М. Анакіна, С. М. Вихрист та ін.] ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд ; Харків. нац. ун-т ім. В. Н. Каразіна. – 2-ге вид., перероб. і допов. – Харків : Право, 2020. 590 с.
8. Основи права Європейського Союзу : підручник ; за заг. ред. Т. Л. Сироїд; [координатор проекту А. О. Червяцова] ; Харків. нац. ун-т імені В. Н. Каразіна. – Харків : Право, 2018. – 456 с.
9. Петров Р. А. Транспозиция "acquis" Европейского Союза в правовые системы третьих стран : монографія. Київ : Истина, 2011. 384 с.
10. Поглиблення відносин між ЄС та Україною: Що, чому і як? / за ред. М. Емерсона, В. Мовчан. Вид. 2-е. Брюссель (CEPS), Київ (Ін-т економічних досліджень і політичних консультацій), 2018. 288 с.
11. Право Європейського Союзу: основи теорії: підручник / [Т.М. Анакіна, Т.В. Комарова, О.Я. Трагнюк, І.В. Яковюк та ін.]; за заг. ред. І.В. Яковюка. Харків: Право, 2019. 360 с.
12. Право Європейського Союзу: Підручн. / За ред. Р. А. Петрова. – К.: Істина, 2019. – 392 с.

13. Смирнова К. В. Правове регулювання конкуренції в Європейському Союзі: теорія і практика: монографія. Київ. нац. ун-т ім. Тараса Шевченка. Одеса : Фенікс, 2015. 429 с.
14. Стрельцова О.В. Конституціоналізація процесу асоціації України з Європейським Союзом: теорія та практика: монографія. Київ, 2017. 532 с.
15. Яковюк І. В. Правові основи інтеграції до ЄС: загальнотеоретичний аналіз: монографія. Харків: Право, 2013. 760 с.

Додаткова література

1. Анакіна Т. М. Інституційна модель співробітництва України та Європейського Союзу за Угодою про асоціацію. *Форум права*. 2013. № 3. С. 14-21.
2. Анакіна Т. Порівняльно-правова характеристика Угоди про асоціацію та Угоди про партнерство і співробітництво між Україною та Європейським Союзом. *Вісн. Нац. Акад. прав. наук України*. 2013. № 4 (75). С. 123-132.
3. Анакіна Т. Регулювання прав окремих вразливих груп осіб за Хартією ЄС про основоположні права: досвід для України. *Український часопис міжнародного права*. 2015. № 2. С. 41-46.
4. Анакіна Т. М., Тичина В. П. Співпраця з Організацією економічного співробітництва та розвитку у контексті європейської інтеграції України. *Український часопис міжнародного права*. 2019. № 4. С. 129-134.
5. Анакіна Т. М. Особливості політики Східного партнерства у контексті європейської інтеграції України. *Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі (Серія «Наукові доповіді»; вип. 1)*. – Х.: Оберіг, 2012. – С. 48-61
6. Аналітична доповідь щодо проекту Угоди про асоціацію між Україною, з однієї сторони, та Європейським Союзом і його державами-членами, з іншої сторони / Т. М. Анакіна, М. В. Буроменський, В. М. Стещенко, О. Я. Трагнюк // *Державне будівництво та місцеве самоврядування* : зб. наук. пр. / ред. кол.: Ю. Г. Барабаш та ін. Х.: Право, 2013. № 26. С. 294-305.
7. Бедова О. А. Контроль, моніторинг та оцінювання як процедури організаційного забезпечення адаптації законодавства України до *acquis* ЄС. *Національна академія державного управління при Президентові України*. 2018. N 1. С. 178-201.
8. Гаряча Ю. П. Правові засади внутрішнього ринку Європейського Союзу. *Стратегічні пріоритети*. 2009. № 1(10). С. 275-279.
9. Комарова Т.В. Суд Європейського Союзу: розвиток судової системи та практики тлумачення права ЄС: монографія. Харків: Право, 2018. 528 с.
10. Комарова Т.В. Юрисдикція Суду Європейського Союзу: монографія. Харків: Право, 2010. 360 с.
11. Костюченко Я. М. Механізм вирішення спорів в Угоді про асоціацію між Україною та ЄС. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. Серія ПРАВО. 2019. Вип. 56, том 2. С. 144-147.
12. Макаруха З.М. Правові засади діляньсті Європейського Союзу у сфері забезпечення простору свободи, безпеки та юстиції: монографія. Львів: Астролябія, 2011. 543 с.
13. Маринів І.І. Безпекова політика Європейського Союзу. *Право та інновації: журнал*. Харків : Право, 2020. N 1 (29). С. 45-51.
14. Маринів І. І., Мохончук П. С. Роль агенції Європейського Союзу з правоохоронного співробітництва в боротьбі з міжнародною організованою злочинністю. *Науковий вісник Ужгородського національного університету*. – Серія *Право*. Іп. 55. Т. 2. 2019. С. 157 – 159.
15. Микієвич М. М., Трагнюк О. Я. Міжнародно-правова доктрина України щодо участі у міждержавних союзах. *Правова доктрина України (у 5 т.)*. – Т. 2. *Публічно-правова доктрина України* / за заг. ред. Ю. П. Битяка. Харків : Право, 2013. С. 696–731.

16. Муравйов В. І. Способи і механізми врегулювання спорів в угодах Європейського Союзу про асоціацію. *Наукові записки Інституту законодавства Верховної Ради України*. 2014. № 6. С. 69-74.
17. Огляд прецедентного права Суду Європейського Союзу у сферах, що регулюються Угодою про асоціацію між Україною та ЄС / За ред. А. Лазовські; Проект ЄС «Підтримка впровадження Угоди про асоціацію між Україною та ЄС». URL: https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/review-of-the-case-law-of-the-eu-court-of-justice-fields-covered-by-the-association-agreement-2018.1.1.ukr_1.pdf
18. Петришин О.О. Євроінтеграція України: аспект прав людини. *Науковий вісник публічного та приватного права*. 2017. №1. С. 78-82
19. Передерій О. С. Європейське поліцейське відомство в інституціональному механізмі Європейського Союзу: історичні передумови створення, порядок формування, компетенція. *Право і безпека: Науковий журнал*. 2010. № 2 (34). С. 34-38.
20. Право Європейського Союзу (в питаннях і відповідях): навч.-довідк. посіб. / За заг. ред. І. В. Яковюка. Х.: Право, 2019. 178 с.
21. Право Європейського Союзу: нормат. матеріали / упоряд.: І. В. Яковюк, Т. М. Анакіна, Т. В. Комарова, О. Я. Трагнюк. Х.: Право, 2019. 500 с.
22. Рекомендації для Українських органів державного управління щодо наближення до права ЄС. К., 2018. URL: https://eu-ua.org/sites/default/files/inline/files/legal_approximation_guidelines_ukr_new.pdf
23. Сироїд Т.Л. Правова основа політики Європейського Союзу в галузі безпеки: від витоків до сучасності. *Науковий вісник Дніпропетровського державного університету внутрішніх справ*. 2019. № 3. С. 54–60.
24. Смирнова К.В. Аналіз еволюції відносин України з Європейським Союзом: правовий аспект. *Актуальні проблеми міжнародних відносин*. 2011. Вип. 100. С. 132-136.
25. Трагнюк О. Я. Адаптація права України до права ЄС як складова механізму євроінтеграції. *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Харків : Право, 2005. Вип. 10. С. 12-18.
26. Трагнюк О. Я. Правове регулювання співробітництва України та ЄС з енергетичних питань у рамках «Східного партнерства». *Державне будівництво та місцеве самоврядування*. Харків : Право, 2012. № 24.
27. Трагнюк О. Я. Співробітництво України та Європейського Союзу в енергетичній сфері у форматі Східного партнерства. *Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі*. Харків : Оберіг, 2012. С. 62–75. (Серія «Наукові доповіді» ; вип. 1).
28. Яковюк І. В. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу: проблеми теорії і практики. *Європейський Союз і Україна: особливості взаємовідносин на сучасному етапі*. Харків : Оберіг, 2012. С. 5-47.
29. Яковюк І. В. Теоретичні основи європейської інтеграції. *Теорія і практика правознавства : електронне видання*. 2014. Вип. 2 (6). URL : http://nauka.jur-academy.kharkov.ua/download/el_zbirnik/2.2014/42.1.pdf.
30. Яковюк І. Адаптація і гармонізація законодавства в умовах інтеграції: проблема співвідношення. *Вісник Національної академії правових наук України*. Харків : Право, 2012. № 4. С. 29–42.
31. Яковюк І. В. Адаптація законодавства України до законодавства Європейського Союзу: проблеми реалізації. *Державне будівництво та місцеве самоврядування : збірник наукових праць*. Харків : Право, 2012. № 24. С. 37–49.

Інтернет-ресурси

<http://europa.eu> — Офіційна сторінка Європейського Союзу
<http://www.eurotreaties.com/eurotexts.html> тексти установчих договорів
 Європейського Союзу

www.minjust.gov.ua/file/23491 — Консолідовані версії Лісабонського договору (українською мовою)

<http://www.euractiv.com> — медіа портал Європейського Союзу

<http://www.europarl.europa.eu> — офіційна сторінка Європейського Парламенту

<http://ec.europa.eu> — офіційна сторінка Європейської Комісії

<http://www.consilium.europa.eu> — офіційна сторінка Ради Європейського Союзу

<http://www.curia.europa.eu> — офіційна сторінка Суду справедливості Європейського

Союзу

<https://minjust.gov.ua/acquis-communautaire> - акти *acquis* ЄС, перекладені українською мовою

<https://pulse.eu-ua.org> – прогрес виконання Угоди про асоціацію

<http://eur-lex.europa.eu/homepage.html> - пошукова система нормативних актів ЄС

<https://eu-ua.org> – Євроінтеграційний портал

СЕНМК

Стандартизований електронний навчально-методичний комплекс кафедри права Європейського Союзу. URL:

http://library.nlu.edu.ua/index.php?option=com_k2&view=itemlist&task=category&id=623:kafedra-prava-yevropeiskoho-soiuzu&Itemid=151

Матеріально-технічне забезпечення навчальної дисципліни

Відкритий доступ до он-лайн ресурсів Oxford University Press, до Інформаційно-правових систем ЛІГА:ЗАКОН (Система ГРАНД та Система аналізу судових рішень VERDICTUM).

Доступ можливий у залі правової інформації Навчально-бібліотечного комплексу (вул. Пушкінська 84-А, 3 поверх).

Вимоги викладача

Студенти *повинні*: регулярно відвідувати практичні заняття; систематично та активно працювати на лекційних і практичних заняттях; давати повну й ґрунтовну відповідь на питання; обґрунтувати свою точку зору при обговоренні доповіді; повно й переконливо наводити доводи при розв'язанні завдань; аналізувати норми національного законодавства України на предмет відповідності положенням міжнародних договорів України та ЄС, здійснювати аналіз судової та правозастосовної практики; якісно виконувати письмові практичні завдання, контрольні та самостійні роботи. Практичні заняття, пропущені за поважних причин, можуть бути відрацьовані за попереднім узгодженням із викладачем.

Студентам *рекомендується*: брати участь у наукових конференціях, конкурсах наукових праць, роботі наукового гуртка міжнародного права, написанні наукових статей, брати участь у moot-court за тематикою співробітництва України з ЄС, проходити додаткові он-лайн курси за тематикою співробітництва України з ЄС.

Викладач *бере до уваги* інші навчальні та наукові здобутки студента, що підтверджені документально (грамоти, дипломи, сертифікати тощо).

Обов'язковою вимогою є дотримання студентами норм «Кодексу академічної етики Національного юридичного університету імені Ярослава Мудрого» (https://nlu.edu.ua/files/norm_doc/kodeks_academichnoyi_etyky.pdf).

Викладач звертає особливу увагу на дотримання політики недопущення плагіату. У разі виявлення ознак порушення правил щодо недопущення плагіату або самостійності написання роботи може бути прийняте рішення про анулювання оцінки за роботу.

Відвідування лекційних на практичних занять є обов'язковим. Під час як лекційних, так і практичних занять студенти мають право в будь-який час ставити викладачеві запитання з відповідної теми та запрошуються брати активну участь у

дискусії. Під час аудиторних занять використання гаджетів студентами може здійснюватися виключно у навчальних цілях (наприклад, для перегляду презентацій лекцій, ведення конспектів лекцій та пошуку потрібної інформації). У разі нагальної потреби студенту дозволяється виходити з аудиторії, не заважаючи при цьому викладачу та іншим студентам.

Контрольні заходи результатів навчання

Оцінювання результатів засвоєння навчальної дисципліни «Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом» передбачає проведення поточного та підсумкового контролю і здійснюється на основі накопичувальної бально-рейтингової системи.

Поточний контроль знань студентів включає:

- контроль якості засвоєння студентами програмного матеріалу навчальної дисципліни на практичних заняттях із застосуванням таких засобів: усне, письмове або експрес-опитування, розв'язання практичних завдань або задач, захист реферату за ініціативи студента тощо. За результатами практичних занять із кожного з двох модулів розраховується загальна кількість балів (максимальна оцінка за кожен модуль – 15 балів), що включається до підсумкової оцінки знань. При цьому у рамках першого модулю передбачено виконання тестового завдання, максимальна кількість балів за який становить 6 балів.

Протягом семестру студенти виконують завдання для **самостійної роботи** (опрацювання статистичних даних установ ЄС, звітів державних органів України та установ ЄС щодо імплементації Угоди про асоціацію між Україною та ЄС; підготовка тез доповідей на науково-практичні конференції та статей; участь у moot-court з права ЄС; проходження он-лайн курсів із тематики співпраці України та ЄС; проведення дослідження (проєкту) з вузької проблематики з подальшою його презентацією тощо). Робота є індивідуальною та самостійною, а, отже, співавторство студентів та інші форми надання допомоги один одному не допускаються. При виконанні самостійної роботи студент зобов'язаний дотримуватися правил щодо академічної доброчесності та безпосередньо недопущення плагіату. Максимальна кількість балів за самостійну роботу – 10.

Формою **підсумкового контролю** знань студентів з дисципліни є іспит. Максимальна кількість балів, яку студент може отримати за іспит, становить 60 балів. Іспит складається в усній формі за білетами до іспиту. Мінімальна оцінка результатів поточного контролю та самостійної роботи, за якої студент допускається до іспиту, становить 25 балів.

Розподіл балів між формами організації освітнього процесу і видами контрольних заходів дисципліни «Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом»:

Поточний контроль		Самостійна робота студентів	Підсумковий контроль	Підсумкова оцінка знань
Практичні заняття				
Модуль № 1	Модуль № 2		Іспит	
max	max	max	max	max
15	15	10	60	100

Критерії оцінювання з дисципліни «Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом»:

Вид контролю	Кількість балів	Критерії (за кожною з оцінок)
Поточний контроль на практичному занятті (за модуль)	Мах 15	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з теми, можливі окремі несуттєві недоліки.
	13-14	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	11-12	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	9-10	Мінімальні результати, достатні для отримання позитивної оцінки.
	0-8	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Виконання тестового завдання у рамках першого модулю	Мах 6	Відмінне засвоєння навчального матеріалу з тем модулю.
	5	Результати опрацювання матеріалу високі, але є незначна кількість помилок.
	4	Добре засвоєння матеріалу з теми, але є окремі помилки.
	3	Задовільний рівень засвоєння матеріалу, значна кількість помилок.
	0-2	Незадовільний рівень засвоєння матеріалу.
Оцінка самостійної роботи студента	Мах 10	Глибоке знання проблем, пов'язаних із темою дослідження, вільне володіння матеріалом, вміння самостійно й творчо мислити, знаходити, узагальнювати, аналізувати матеріал, робити самостійні теоретичні та практичні висновки.
	8-9	В роботі розкрито основні положення теми, але є деякі неточності у викладанні матеріалу, теоретичні поняття недостатньо підкріплено фактичними даними.
	6-7	Основні положення теми розкрито, але деякі питання висвітлено неповно. Студент добре володіє матеріалом, але відсутня творчість та самостійність у дослідженні.
	4-5	Основні теоретичні питання висвітлено поверхнево, немає висновків або висновки не мають самостійного характеру; студент слабо володіє матеріалом.
	2-3	Основні положення теми висвітлено поверхнево, теоретичні положення не підкріплені фактичним матеріалом; немає висновків; студент слабо володіє матеріалом роботи.
	0-1	Основні положення теми висвітлено поверхнево, з великою кількістю помилок; немає висновків; студент не

		володіє матеріалом роботи.
Іспит	Мах 60	1. Всебічне, систематичне і глибоке знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, у тому числі орієнтація в основних наукових доктринах та концепціях дисципліни. 2. Засвоєння основної та додаткової літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни та використання отриманих знань у практичній роботі.
	55	1. Повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Засвоєння основної літератури та знайомство з додатковою літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	50	1. Достатньо повне знання матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, за відсутності у відповіді суттєвих неточностей. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Здатність до самостійного поповнення знань з дисципліни, розуміння їх значення для практичної роботи.
	45	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Засвоєння основної літератури, рекомендованої кафедрою. 3. Помилки та суттєві неточності у відповіді на іспиті за наявності знань для їх самостійного усунення або за допомогою викладача.
	40	1. Знання основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни, в обсязі, достатньому для подальшого навчання і майбутньої роботи за професією. 2. Ознайомлення з основною літературою, рекомендованою кафедрою. 3. Помилки у відповіді на іспиті за наявності знань для усунення найсуттєвіших помилок за допомогою викладача.
	35	1. Прогалини в знаннях з певних частин основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Наявність помилок у відповіді на іспиті.
	Min 0	1. Відсутність знань значної частини основного матеріалу, передбаченого програмою навчальної дисципліни. 2. Неможливість продовжити навчання або здійснювати професійну діяльність без проходження повторного курсу з цієї дисципліни.

Підсумкова оцінка з навчальної дисципліни «Правове регулювання відносин України з Європейським Союзом» виставляється в залікову книжку відповідно до такої шкали:

Оцінка за шкалою ECTS	Визначення	Оцінка за національною шкалою	Оцінка за 100- бальною шкалою, що використовується в НЮУ
A	Відмінно – відмінне виконання, лише з незначною кількістю помилок	5	90 – 100
B	Дуже добре – вище середнього рівня з кількома помилками	4	80 – 89
C	Добре – у цілому правильна робота з певною кількістю незначних помилок		75 – 79
D	Задовільно – непогано, але зі значною кількістю недоліків	3	70 – 74
E	Достатньо – виконання задовольняє мінімальні критерії		60 – 69
FX	Незадовільно – потрібно попрацювати перед тим, як перескладати	2	35 – 59
F	Незадовільно – необхідна серйозна подальша робота, обов’язковий повторний курс		0 – 34